

„ОГЛЕДАЛОТО НА АДРЕСА“ – АДРЕСЪТ ПРЕДИ НОВИНАТА

ГРУПА 1

Име на участниците: _____

„Ваше Царско Височество! Небесни гръмове се посипаха върху нещастните ни глави! Петвековното ни робство е приятен сън в сравнение с грозния удар, който Северният враг ни нанася чрез оставката на нашия – о! има ли думи! – най-гениален вожд, този Цицерон, този Нютон на българския небосклон! О тетрога, о тогес! Не, Ваше Царско Височество! Ний още вярваме в здравия смисъл на доблестния български народ и очакваме, че той няма да се раздели с човека, който е олицетворение на неговите стремления и идеали, на всичко честно, благородно, целомъдрено, прогресивно, либерално! Ний няма да повярваме, че Ваше Царско Височество ще поверите властта в ръцете на ония развратни предатели, на ония невежи и невъзпитани нищожества, които геноночно се стремят да подкопаят основите на нашия държавен строй и да хвърлят нашето мило отечество под миризливия ботуш на казака. Ваше Царско Височество! Timeo Danaos et dona ferentes! Горната резолюция се прие от 11 000 най-видни граждани и се упълномощиха Ганьо Балкански, Михал Михалев и Гуньо Килипирчиков да я поднесат пред стъпките на Ваше Царско Височество. Ураа!“

Двете понятия от дъската:

- опортюнизъм – нагаждане на позицията и на гумите според изгодата в момента;
- конформизъм – съгласяване с властта или с мнозинството, за да не се откроиш.

Задача:

Подчертайте гумите и изразите, които звучат прекалено възторжено или преувеличено (напр. сравненията с исторически личности, повтарящите се възхвали), без да сочат конкретен факт или заслуга на управляващия. Какво издават те за истинските побуди на автора на адреса?

1. Подчертайте гумите и изразите, които звучат прекалено възторжено или преувеличено (напр. сравненията с исторически личности, повтарящите се възхвали), без да сочат конкретен факт или заслуга на управляващия.

2. Какво е посланието на Бай Ганьо в този адрес – какво заявява той открито пред княза?

Литература

10 клас

3. Какви са истинските му побуди – какво всъщност цели той с този текст?

4. Кое от двете понятия описва по-точно вашия откъс – опортюнизм или конформизъм? Запишете понятието и една дума от текста, която го доказва.

5. Изречение за представяне пред класа: обобщете с едно изречение стратегията на героя в тази част от текста.

„ОГЛЕДАЛОТО НА АДРЕСА“ – МОМЕНТЪТ НА НОВИНАТА

ГРУПА 2

Име на участниците: _____

„...Нещо се пресече в гърлото на бай Ганьо; той се изкашля; облиза си мигом засъхналите устни и метна изкривено око по-надолу и прочете с големи заглавни букви: „Падна Стамбол...“, и сърцето на Ганя падна в ботушите му, той изтърва бутилката с коняка и за да заглади произведения шум, почна силно да кашля... Обърна се бай Ганьо към другарите си и изрече многозначително:

– Беше!

– Хаир сюме, бай Ганьо! – обади се бай Михал.

– Свърши се тя! – допълни бай Ганьо и като се приближи при масата, пошепна тихо на другарите си: – Стамболов ефенди боклатмъш! Стоилов сега...

[...]

– Оплескахме я ний нея! Ами сега? Сега е късно вече да молим да не му се приема оставката. Хай дявол да го вземе. Е, Михале, какво мълчиш, кажи какво да се прави? – пита бай Ганьо.“

Двете понятия от гъската:

- опортюнизм – нагаждане на позицията и на гумите според изгодата в момента;
- конформизъм – съгласяване с властта или с мнозинството, за да не се откроиш.

Задача:

1. Опишете с една дума емоцията, която обзема героя в тази сцена.

2. Посочете конкретен детайл от текста (жест, реплика, физическа реакция), който показва тази емоция.

3. Какво разкрива тази емоция за истинските приоритети на Бай Ганьо – от какво в действителност се страхува той?

4. Кое от двете понятия описва по-точно вашия откъс – опортюнизм или конформизъм? Запишете понятието и една дума от текста, която го доказва.

5. Изречение за представяне пред класа: обобщете с едно изречение стратегията на героя в тази част от текста.

„ОГЛЕДАЛОТО НА АДРЕСА“ – ПРЕРАБОТЕНИЯТ АДРЕС

ГРУПА 3

Име на участниците: _____

„Ваше Царско Височество! Небесата се отвориха и посипаха благодат върху нашето мило отечество. Освобождението ни от петвековното ни робство е нищо в сравнение с бляскавото събитие, което разруши веригите на грозния тиранин – и което се дължи единствено на Ваше Царско Височество, всемилостивейши баща и татко, като приехте оставката на този – о! има ли думи! – най-грозен мъчител, този Калигула, този Тамерлан на българския небосклон. О tempora, о mores! Да, Ваше Царско Височество! Ний още вярваме в здравия смисъл на доблестния български народ и очакваме, че той ще изтрие от лицето на земята мръсния кръволок, който е олицетворение на народното нещастие, на всичко безчестно, вагабонтско, развратно, мракобесно и тиранско! Позволете ни, Ваше Царско Височество, да се считаме честити и да изразим нашите най-безпределно верноподанически чувства, заедно поверихте властта в ръцете на ония благородни патриоти, на тия образовани и възпитани държавни мъже, които денонощно се стремят да укрепят основите на нашия държавен строй и да ни турят, ако не по-горе, то поне наред с великите европейски сили, като ни възвърнат към величието на Аспаруха и Крума. Ваше Царско Височество, Vox populi, vox dei! Горната резолюция се прие от 11 000 най-видни граждани и се упълномощиха Ганьо Балкански, Михал Михалев и Гуньо Килипирчиков да я поднесат пред стъпките на Ваше Царско Височество. Ураа!“

Двете понятия от дъската:

- опортюнизъм – нагаждане на позицията и на думите според изгодата в момента;
- конформизъм – съгласяване с властта или с мнозинството, за да не се откриеш.

Задача:

1. Подчертайте думите, изразите и сравненията, с които адресът възхвалява новата власт и заклеиява старата (напр. „Калигула“, „Тамерлан“, „благородни патриоти“, „мръсния кръволок“).

2. Какво заявява открито Бай Ганьо в този адрес – кого хвали, кого обвинява и с какви аргументи?

3. Какви са истинските му побуди – какво всъщност цели той с този текст?

Литература

10 клас

4. Кое от двете понятия описва по-точно вашия откъс – опортюнизм или конформизъм? Запишете понятието и една дума от текста, която го доказва.

5. Изречение за представяне пред класа: обобщете с едно изречение стратегията на героя в тази част от текста.

6. По време на представянето на групите ще чуете и първоначалния вариант на адреса (Група 1). Тогава запишете две двойки изрази с обърнат знак – напр. „Цицерон / Нютон“ → „Калигула / Тамерлан“ – и отговорете: какво ви говори това за истинските убеждения на автора на адреса?

РОЛЕВИ КАРТИ: „ГРАЖДАНСКИЯТ СЪВЕТ ЗА ДОВЕРИЕ“

Всеки отбор получава своята карта и записва отговорите си направо в нея. Готовият лист е основата за изказването пред „съвета“ – говорителят чете от него.

Насока за учителя:

След дебата насочете класа към извода, че Алеко Константинов не оставя тезата на Отбор 2 без ирония – именно чрез ГЛАСА НА РЕАЛИЗМА писателят изобличава липсата на граждански принципи в следосвобожденското общество.

Теза:

Публичните личности трябва да бъдат оценявани по последователността на своите убеждения и по реалните им действия в полза на общността, а не по красивите думи в моментна ситуация.

Насочващи въпроси за подготовка:

- Защо Бай Ганьо променя позицията си – какво се променя у него: само думите или и вътрешното убеждение? (Съпоставката на двата варианта на адреса се прави пред целия клас при представянето на групите в предходната дейност – стъпете на нея.)
- Защо последователността е важна за доверието на гражданите в един публичен човек?
- Какви са рисковете за едно общество, ако личности като Бай Ганьо бъдат допускани до власт?

Критерии, върху които да стъпите:

- Последователност на позицията във времето.
- Действия в полза на общността, а не само декларации.
- Отговорност пред публиката за казаното по-рано.

Какво трябва да напишете (попълва се направо в този лист):

- Теза със свои думи – едно изречение:

- Аргумент 1 + доказателство от текста (цитат или конкретна постъпка на Бай Ганьо):

- Аргумент 2 + доказателство от текста:

- Понятието, което ще използваме в дебата (опортюнизъм / конформизъм), и защо избираме именно него:

- Възможно възражение на другия отбор и нашият отговор – едно изречение:

Теза:

В трудни политически времена оцеляването и гъвкавостта (дори чрез смяна на позицията) са разбираеми, дори необходими качества за всеки обществен геец.

Насочващи въпроси за подготовка:

- Може ли рязката промяна на средата (падането на едно управление) да оправдае промяна в позицията?
- Има ли разлика между „гъвкавост“ и „безпринципност“ – и къде е границата?
- Защо хора като Бай Ганьо успяват да оцеляват във всяка политическа система?

Критерии, върху които да стъпите:

- Адаптивност към промяната на обстоятелствата.
- Прагматизъм пред риска от лична загуба.
- Способност за бързо приспособяване като житейско умение.

Какво трябва да напишете (попълва се направо в този лист):

- Теза със свои думи – едно изречение:

- Аргумент 1 + доказателство от текста (цитат или конкретна постъпка на Бай Ганьо):

- Аргумент 2 + доказателство от текста:

- Понятието, което ще използваме в дебата (опортюнизъм / конформизъм), и защо избираме именно него:

- Възможно възражение на другия отбор и нашият отговор – едно изречение:
